

Zonneproject in Nieuwegein mede mogelijk gemaakt door Meewind

Mist rond duurzame beleggingstak trekt op

De populariteit van duurzaam beleggen groeit. Tegelijkertijd ontbreekt het in de beleggingstak aan helderheid. Menig bank afficheert zich als duurzaam, terwijl het maatschappelijk rendement onbekend blijft. Regels en toezicht ontbreken en greenwashing ligt op de loer. Opvallend zijn de grote verschillen tussen de duurzame beleggingsproducten.

ADDO VAN DER EIJK

Consumenten omarmen duurzaam beleggen. In vier jaar tijd verdubbelde de Nederlandse particuliere duurzame beleggingsmarkt tot 30 miljard euro. “Daarmee stijgt het vermogen dat Nederlandse banken voor hun particuliere klanten duurzaam beleggen van 13 naar 19 procent”, vertelt Xander Urbach, projectmanager van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ont-

wikkeling (VBDO). Behalve de vraag neemt ook het aanbod van duurzame beleggingsproducten toe. Inmiddels staan ze ook in de schappen van grote financiële instellingen

– ABN Amro, ING, Zwitserleven, Rabobank.

De keuze voor duurzaamheid lijkt financieel te lonen. “Duurzaam beleggen hoeft voor het financiële rendement niet onder te

‘Mensen zijn gevoelig voor reclames met een duurzaamheidstempel’

doen voor traditioneel beleggen”, zegt Urbach. Of ook het maatschappelijk rendement gunstig uitpakt, blijft over het algemeen ongewis. Terwijl het daar de consumenten mede om te doen is.

Breed begrip

De verschillen tussen de duurzame beleggingsproducten zijn groot. Duurzaamheid is een breed begrip. Uiteenlopende definities zijn in omloop en elke bank en ieder fonds geeft er zijn eigen invulling aan. Urbach: “De meest gebruikte optie is het uitsluiten van bedrijfstakken, zoals de productie en verkoop van tabak, wapens en kolen. Sommige banken sluiten echter veel uit, andere weinig. Tweede optie is het overwaarderen van bedrijven met betere duurzaamheidsscores, zoals bedrijven met een lage CO₂-uitstoot. Vermogensbeheerders beleggen dan minder in slecht-presterende bedrijven of verkiezen de beste jongetjes uit de klas. Een strategie is ook dat banken als aandeelhouder hun stemrecht actief inzetten om bedrijven te verduurzamen. Ze gaan in gesprek. Pas als een bedrijf niet verduurzaamt, sluiten ze het uit. Al deze strategieën worden vaak tegelijkertijd ingezet.”

De stempel ‘duurzaam’ betekent niet per definitie een geheel duurzame portefeuille. De factor duurzaamheid weegt immers enkel zwaarder mee. “Menig duurzaam beleggingsproduct belegt nog altijd in olie- en gasbedrijven, terwijl consumenten dat niet verwachten. Sterker nog: recent onderzoek van beleggersvereniging VEB wijst uit dat het verschil tussen een pakket duurzame en niet-duurzame aandelen vaak klein is. Dat komt omdat de strategieën beperkt worden toegepast.”

Impactbeleggen

Dit geldt niet voor impactbeleggen, benadrukt Urbach. “Bij impactbeleggen belegt een bank in projecten met een maatschappelijke impact. Niet het financiële, maar het maatschappelijk rendement staat voorop.” De grootste groei van duurzaam beleggen zit volgens Urbach in de strategieën ‘uitsluiten’ en ‘meewegen van duurzaamheidsscores’ en niet in impactbeleggen. “Bij deze strategieën is de duurzaamheidswinst die het oplevert niet altijd inzichtelijk. Van veel duurzame financiële producten is het niet duidelijk wat en hoe groot het maatschappelijk effect is.” Hij zou graag fondsen zien met kraakheldere duurzaamheidsdoelen. “Bijvoorbeeld ‘Dit pakket aandelen is in 2050 klimaatneutraal’. Of: ‘Deze bedrijven betalen hun werkgevers geen leefbaar loon, maar over twintig jaar wel’. Naast financiële doelen moeten ook de duurzame doelen concreter worden.”

Jurjen Algra (Meewind): “Laten we met een aantal partijen een vignet ontwikkelen”

Wouter van Leusen (Stan&Wende): “Wij bieden volledige openheid en transparantie”

‘Ongewis blijft vaak of het maatschappelijk rendement gunstig uitpakt’

Duurzaam verkoopt

Duurzaam wordt *mainstream*, stelt Guy Puylaert, medewerker toezicht bij de Autoriteit Financiële Markten. “Vroeger was duurzaam beleggen een niche met duidelijk duurzame producten.” Met het toegenomen aanbod ontstaat een meer diffuus beeld, waarbij de consument waar voor zijn geld moet krijgen. “Sustainability sells”, concludeert Puylaert op basis van onderzoek van hem. Hieruit blijkt dat mensen gevoelig zijn voor reclames met een duurzaamheidsstempel. “Consumenten worden zij beïnvloed. Omwille van duurzaamheid nemen ze genoegen met lagere rendementen of hogere kosten.”

Als tegenhanger voor deze risico's vindt AFM dat duurzaamheidsclaims waargemaakt moeten worden. Greenwashing ligt anders op de loer. “Duurzaamheid mag geen loze belofte zijn. We zien als AFM het risico

dat partijen producten aanbieden als duurzaam, terwijl ze dat in de praktijk niet zijn. Claims moeten bovendien betrouwbaar zijn, dus achteraf door banken worden getoetst.” AFM constateert een gebrekkige informatievoorziening, waardoor het voor beleggers moeilijk is in te schatten of een belegging daadwerkelijk bijdraagt aan duurzaamheidsdoelen. Urbach beaamt dat. De kersverse brochure ‘Hoe maakt u duurzame keuzes?’, te vinden op de VBDO-site, biedt een stappenplan voor beleggers die door de bomen het duurzame bos willen vinden. “Omdat duurzame beleggers met veel aanbieders en producten in aanraking komen, moeten ze eerst zelf hun duurzaamheidswensen bepalen.”

Europese wetgeving

Wat mist in de duurzame beleggingsmarkt zijn heldere definities en gestandaardiseerde informatie. Lastig voor beleggers, maar ook voor AFM. “We kunnen niet optreden tegen misstanden als definities ontbreken.” Puylaert ziet heil in aanstaande Europese wet- en regelgeving die maart 2021 deels in werking treedt. “Financiële instellingen worden dan verplicht om openheid over hun duurzame producten te geven. Naast financiële informatie over kosten en risico's moeten ze ook aantonen wat hun

Xander Urbach (VBDO): “Het verschil tussen een pakket duurzame en niet-duurzame aandelen is vaak klein”

Guy Puylaert (AFM): “We kunnen niet optreden tegen misstanden als definities ontbreken”

product duurzaam maakt. Alle aanbieders moeten hierover op een gestandaardiseerde en transparante wijze gaan rapporteren. Daarnaast komt er een Europese taxonomie, een gemeenschappelijke definitie van welke economische activiteiten binnen de financiële wereld de stempel ‘duurzaam’ krijgen.” Met deze instrumenten kan AFM straks als toezichthouder beter optreden tegen instellingen die zich schuldig maken aan valse duurzaamheidsclaims.

Selectie

Adviesbureau Stan&Wende brengt alvast overzicht in het snel groter wordende aanbod. Het bureau biedt duurzame beleggingsportefeuilles aan, samengesteld uit bestaande aandelen, obligaties en microkredieten. “We zijn zelf geen fonds, maar hebben uit het speelveld van honderden duurzame fondsen een pakket van twaalf fondsen geselecteerd”, vertelt oprichter en vermogensplanner Wouter van Leusen.

De selectie vond plaats op basis van zeven duurzaamheidscriteria, variërend van actief aandeelhouderschap tot het uitsluiten van sectoren en het selecteren van bedrijven die het beste scores op duurzaamheidsfactoren. Het pakket is groen tot donkergroen, verzekert hij. Lichtgroene ‘duurzame’ fondsen vielen af. Van Leusen:

‘Stappenplan voor beleggers die door de bomen het duurzame bos willen vinden’

“Vijftien procent zit standaard in microkredietfondsen, wat ik beschouw als impactbeleggen. Van onze vergoeding gaat tien procent naar een goed doel, Stichting WakaWaka, zodat schoolkinderen in Afrika toegang krijgen tot licht en stroom.” Hij wil dat zijn dochter Wende (8 jaar), mede naamgever van het bureau, opgroeit in een fijne wereld. Van Leusen biedt naar eigen zeggen volledige openheid en transparantie. Op de site stanwende.nl krijgt iedereen inzicht in de zeven duurzaamheidscriteria en het verwachte rendement: financieel, maar ook in CO₂-besparing ten opzichte van traditioneel beleggen.

Vignet voor duurzaam

Investeringsfonds Meewind doet bij uitstek aan impactbeleggen, al twaalf jaar lang. “Wij staan voor écht duurzaam beleggen”, haalt commercieel directeur Jurjen Algra de

slogan aan. Meewind heeft vier fondsen, waarvan het Groenfonds Regionaal Duurzaam investeert in duurzame energieprojecten in de regio. Voor groenfondsen bepaalt de Nederlandse overheid dat ze duurzaam zijn. “De energieprojecten die wij financieren vallen onder de groenregeling van de overheid, waardoor voor beleggers een belastingvrijstelling geldt.” Eén van de andere fondsen, het Energie Transitiefonds, is geen groenfonds. “In dit fonds brengen we duurzame investeringen onder, die niet de fiscale groenstatus hebben. Dan bepalen wij of iets duurzaam is. We hebben onder meer een belang in energieleverancier Greenchoice en in Greener, een bedrijf dat mobiele batterijen op locatie levert.”

Om zich heen ziet Algra de verwarring groeien, nu grote partijen zich als duurzaam affichereren. “Enerzijds ben ik blij dat grote beleggingsfondsen duurzaam gaan beleggen. Anderzijds ontstaan er problemen als iedereen roept duurzaam te zijn, terwijl onduidelijk is wat het precies inhoudt.” Algra pleit voor een onafhankelijk vignet, een keurmerk voor écht duurzaam beleggen. “Laten we dat met een aantal partijen, zoals ASN en Triodos, gaan ontwikkelen”, nodigt hij uit. Binnen de Europese Unie is een EU-ecolabel in de maak, een label dat laat zien in hoeverre een financieel product voldoet aan de nieuwe lijst met duurzame criteria.” De Europese taxonomie en de verplichtingen rond transparantie maakt dit nu mogelijk. Nu mist daarvoor de benodigde informatie. Dus dankzij de wetgeving kan er wellicht zo’n label komen. Toch ziet Algra meer heil in een Nederlands vignet. “In EU-verband bestaat een risico dat door bureaucratie en sterke lobby onduidelijk blijft waar het vignet voor staat.” ●●●